

Westland, toen en nu een bron van innovatie

Tussen de Noordzeekust en grote steden ingedrukt ligt ten westen van de Randstad het Westland, ook wel de Glazen Stad genoemd. Het is een tuinbouwstreek met een eigen geschiedenis. Op slechts enkele plekken lijkt de tijd stil te zijn blijven staan en ziet men nog de historische druiventeelt. Deze druiventeelt is onder andere nog te zien in Monster bij Themapark De Westlandse Druif en vormt de bakermat voor de Nederlandse innovatieve en duurzame tuinbouw. Daarbij komt men veel innovatieve tuinbouw tegen voor duurzame teelt van bloemen, planten, groente en fruit.

De fietsroute is circa 22 km lang en start bij (1) Themapark De Westlandse Druif, Vlotlaan 535 in Monster. Er is ruim voldoende parkeergelegenheid om uw route te starten. Een bezoek aan Themapark De Westlandse Druif is een belevenis voor alle zintuigen. Deze biologische druivenwekerij met proeverij én museum is een ode aan De Westlandse Druif, dé icoon van de wereldberoemde Westlandse glastuinbouw.

Fiets richting de Plas van Alle winden door het nieuwe natuurgebied De Poelzone (2). In Poelzone vind je de grootste vispaaiplaats van Nederland, een plek vol vijvers waar vissen kunnen paaïen en het broed veilig op kan groeien. Andere dieren kunnen terecht in de 'dierenbomen' en vogels kunnen schuilen in de rietkragen. Omdat Poelzone een belangrijke vliegroute is voor vleermuizen, is nabij Themapark De Westlandse Druif er een vleermuisbrug die uniek is in zijn soort. Het 25 meter lange bouwwerk bevat kraamkamers, maar ook zomer- en winterverblijven voor de dieren. Al struinend door Poelzone kunt u volop genieten van de Westlandse flora en fauna.

Natuurgebied Plas van alle Winden (3) maakt deel uit van de Poelzone, een gebied die de duinen verbindt met het bosrijke gebied ten zuiden van Naaldwijk. Een mooi stukje natuur dus! Iedereen kan een bezoek brengen aan dit natuurgebied.

Fiets door het historische Monster langs de Noviteit met haar klassieke architectuur en kloostertuin richting het oude vissersdorpje Ter Heijde aan Zee, onder andere bekend van de slag om Ter Heijde uit de tijd van Maarten Tromp. Ter Heijde aan Zee ligt midden in een duingebied. Vanaf de strandopgang heb je een geweldig uitzicht over het dorp en de Westlandse kust.

Bij Ter Heijde zijn de duinen angstaanjagend smal en daarom is er in 2011 een kunstmatig schiereiland van 128 hectare opgespoten, genaamd de Zandmotor (4). Vanaf deze haakvormige zandplaat, die een kilometer de zee in steekt, stuift de komende jaren maar liefst 21,5 miljoen kuub zand in volle vaart richting kust. Wind, golven en stroming doen het werk. Door optimaal gebruik te maken van natuurlijke processen zal hier 'vanzelf' 35 hectare nieuw strand en duin ontstaan. Dat biedt extra bescherming tegen zeespiegelstijging en extra ruimte voor natuur en recreatie. De beschutte baai aan de noordkant van de strandhaak valt bij laagwater al grotendeels droog. De lagune trekt veel kust- en wadvogels. Naast scholeksters, lepelaars en aalscholvers laten ook slechtvalk en sperwer zich regelmatig zien. Op de zandplaat wordt regelmatig een zeehond gesignaleerd. Voor wandelaars wordt een gemarkeerde route uitgezet, waarlangs de ontwikkeling van de zandmotor goed te beleven is. Volg te allen tijde de route. Zo voorkomt u ingesloten te raken.

Via Woongebied Polanen gaat u richting Poeldijk, waar we u door het tuinbouwgebied de Bospolder laten fietsen. Hier vond dit jaar op 1 en 2 april de 40ste editie van Kom in de Kas plaats. Dat is een jaarlijks terugkerend evenement in het eerste weekend van april, waarbij iedereen kan zien wat er in de kassen gebeurt. In de kwekerijen, met zowel groenten, bloemen als potplanten, kun je de producten uit de kas ruiken, zien en soms proeven! Om zoveel mogelijk te laten zien, wordt dit event jaarlijks op een andere plek in Westland georganiseerd.

U fietst via de rolpaal (5) richting Honselersdijk. De rolpaal in Honselersdijk was een druk vaarkruispunt in de tijd dat kwekers hun producten per platte schuit naar de veiling brachten. Praktisch is het een paal die vroeger werd gebruikt als hulpmiddel bij het jagen van schepen. Daarbij werd het schip – bij vervoer van passagiers trekschuit genoemd – met een touw voortgetrokken door een mens of paard die daarbij over het jaagpad liep.

Rijdt vervolgens door naar GreenWell Westland (6). Green Well Westland heeft met warm water van ca 2,9 km diepte duurzame energie beschikbaar gemaakt voor de aangesloten glastuinbouw bedrijven. Na 3 jaar van voorbereiding en 1 jaar realisatie van aanleg boorlocatie tot warmtelevering

op bedrijven kan nu ca 40 hectare aan glastuinbouwbedrijven worden verwarmd. Er zijn twee putten geboord waarin buizen worden aangelegd, een put om het warme water naar boven te pompen en een put om het afgekoelde water weer naar beneden te pompen. De warmte wordt via een warmtewisselaar afgegeven aan het leiding tracé van in totaal ca 4 kilometer naar de aangesloten kwekerijen. Het thermisch vermogen is ca. 10 MW, 85 °C debiet 180 m3 per uur. Er is een productie van ca 8 miljoen m3 aardgas equivalenten per jaar. Dit resulteert in een reductie van ca. 14.400 ton CO2 emissie per jaar. Daarbij wordt de gasbijvangst nuttig gebruikt in verwarmingsketel.

Door het tuinbouwgebied rijdt u verder richting Kwintseul, waarna u langs de Lange Wateringkade en Zweth aankomt bij de Bonte Haas. Vanaf hier sluit u aan op de route van de Midden Delfland Dagen.

